

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 51/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Gabrielou Kláčanovou, Andreja Kmeťa 28, Martin, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 13/2014 a jeho rozsudkom zo 14. mája 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) – výkonného [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 13/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho rozsudkom zo 14. mája 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že v konaní vedenom krajským súdom bol „v procesnom postavení odporcu“. Predmetom tohto konania bola žaloba [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), ktorý sa touto žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia sťažovateľa č. P03/2014 zo 17. januára 2014 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Krajský súd o žalobe žalobcu rozhodol tak, že rozhodnutie sťažovateľa zo 17. januára 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že krajský súd nesprávne vyhodnotil jeho námietku, že nebol pasívne vecne legitimovaný v predmetnom konaní. V tejto súvislosti uvádza:

«Krajský súd v Žiline konal s odporcom – [REDACTED]. Vychádzal zo žalobného návrhu navrhovateľa, a to aj napriek tomu, že v žalobe označený účastník v procesnom postavení „odporca“ nemá právnu subjektivitu a nie je spôsobilý byť účastníkom súdneho konania. Žalovaný subjekt bol zo strany navrhovateľa p. [REDACTED] označený neúplne, nepresne a nejednoznačne, bez uvedenia akéhokolvek identifikátora... Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľnou vadou konania a mal podľa presvedčenia sťažovateľa viesť správny súd bez ďalšieho k zastaveniu konania.

Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania odporcu má za následok, že v momente začatia konania nebol platne založený procesnoprávny vzťah. Odporca ako subjekt práva neexistuje, nikdy mu nebolo pridelené IČO, nemá nijaký majetok, hmotný či nehmotný. Samotný správny súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazuje na tú skutočnosť, že právnu subjektivitu podľa stanov má výlučne [REDACTED], pričom predstavenstvo je len jej výkonným orgánom. Z tohoto dôvodu nie je možné

navrhovateľom označený subjekt považovať za účastníka konania. Bolo však povinnosťou navrhovateľa p. [REDACTED] správne označiť údaje potrebné na identifikáciu právnickej osoby v postavení odporcu, pričom táto jeho povinnosť vyplýva z ust. § 79 ods. (1) O. s. p. Navrhovateľ si túto svoju povinnosť nesplnil, a to i napriek tomu, že bol právne zastúpený. Sťažovateľ namietal tú okolnosť, že nie je pasívne legitimovaným subjektom v predmetnom súdnom konaní vo svojom písomnom vyjadrení k žalobnému návrhu i na pojednávaní dňa 14. 05. 2014, avšak krajský súd sa s touto námietkou vôbec nevysporiadal, čím podstatným spôsobom pochybil. Nevyrovnal sa so všetkými skutkovými a právnymi okolnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie v predmetnej právnej veci právne dôležité a významné.»

Sťažovateľ argumentuje tým, že krajský súd sa s námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitímácie nevysporiadal a napadnutý rozsudok neodôvodnil v tomto smere dostatočne.

Sťažovateľ tiež poukazuje na podanú námietku zaujatosti voči predsedovi a členom sťažovateľa, a tiež na právny záver krajského súdu, že sťažovateľ ako výkonný orgán [REDACTED] si mal vyhradiť rozhodovanie o určitých záležitostiach medzi konferenciami. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza:

„Ostatné právne závery správneho súdu považuje sťažovateľ taktiež za neodôvodnené a neudržateľné. Námietka zaujatosti voči predsedovi [REDACTED] [REDACTED] i všetkým členom predstavenstva bola správne súdu predložená v rámci iného konania - a to vo veci vedenej tým istým senátom Krajského súdu v Žiline pod sp. zn.: 21 S/14/2014, ktorá je vedená na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Predstavenstva [REDACTED] č. P02/2014 zo dňa 17. 01. 2014 o neprijatí navrhovateľa za člena [REDACTED]. Existuje len jeden originál podanej námietky, ako aj rozhodnutia o nej. Pokiaľ bol originál predložený v inom súdnom konaní iniciovanom navrhovateľom, nebolo možné originál predložiť opätovne.

Podľa právneho názoru správneho súdu sťažovateľ je výkonným orgánom [REDACTED], ktorý medzi konferenciami rozhoduje o ďalších záležitostiach [REDACTED], ktoré si vyhradí. Podľa právneho názoru správneho

súdu doklad, že sťažovateľ si vyhradil rozhodovanie o odvolaní navrhovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu má byť súčasťou správneho spisu, týkajúceho sa navrhovateľa. Sťažovateľ sa s takýmto právnym názorom správneho súdu nestotožňuje a považuje ho za arbitrárny. Súčasťou správneho spisu, týkajúceho sa navrhovateľa, sú výlučne listiny, ktoré sa dotýkajú navrhovateľa a jeho podaní vo vzťahu k [REDAKOVANÉ], nie ďalšie listiny, napr. zápisnice zo zasadnutí predstavenstva. Zo žiadneho interného predpisu [REDAKOVANÉ] ani nevyplýva, že rozhodnutie o vyhradení si záležitosti zo strany výkonného orgánu – predstavenstva, t. j. sťažovateľa – musí byť urobené v písomnej forme. Okrem toho, predstavenstvo ako výkonný orgán si vyhradilo rozhodovanie o odvolaní ktorejkoľvek osoby proti rozhodnutiu o odopretí vydania poľovného lístka, nielen o odvolaní navrhovateľa. O podaniach navrhovateľa vo všeobecnosti rozhoduje [REDAKOVANÉ] rovnako ako o podaniach ktorejkoľvek inej osoby. Sťažovateľ poukazuje na tú podstatnú skutočnosť, že už zo samotného textu Rozhodnutia P03/2014 zo dňa 17. 01. 2014 jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ vydal predmetné rozhodnutie ako príslušný orgán v zmysle ust. § 19 bodu 1. písm. l) Stanov. Aj samotný navrhovateľ v petite svojho žalobného návrhu navrhoval, aby po zrušení rozhodnutí správnych orgánov prvého i druhého stupňa správny súd vrátil vec Predstavenstvu [REDAKOVANÉ] na ďalšie konanie a rozhodovanie; nenavrhoval vec postúpiť príslušnému správne mu orgánu, aj keď tak urobiť mohol.“

Podľa sťažovateľa krajský súd pochybil aj v tom, že nerozhodol o celom predmete konania, t. j. o zákonnosti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, a v tom, že žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 21 S/13/2014 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa Článku 46 ods. (1) Ústavy..., Článku 36 ods. (1) Listiny... a... právo na spravodlivý proces podľa Článku 6 ods. (1) Dohovoru...

... Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 14. 05. 2014, sp. zn.: 21 S/13/2014-64, zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ si tiež uplatnil právo na úhradu trov konania vo výške 284,08 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažnosť bola ústavnému súdu doručená sťažovateľom, ktorý napadol rozsudok krajského súdu zo 14. mája 2014 a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správnych orgánov podľa § 247 a nasl.

Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), v ktorom vystupoval na strane odporcu (ako orgán verejnej správy, ktorého rozhodnutie sa v predmetnom konaní na základe žaloby žalobcu preskúmavalo a ktoré podľa tvrdenia žalobcu malo byť nezákonné).

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zmyslom sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou. Z čl. 127 ods. 1 ústavy možno vyvodit', že verejná moc je povinná primárne rešpektovať a chrániť základné práva a slobody, ako aj ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, pričom obsah tejto povinnosti podmieňuje charakter jednotlivých základných práv. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že okruh nositeľov základných práv je determinovaný oblasťou ochrany, ktorú majú jednotlivé základné práva zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo aj práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát, resp. v jeho mene konajúce štátne orgány v zásade nie sú nositeľmi základných práv, keďže nedisponujú pri právne relevantnom konaní autonómnym priestorom a slobodnou vôľou („Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“ – čl. 2 ods. 2 ústavy). Naopak, štátne orgány disponujú na účely plnenia svojich funkcií právomocou, ktorú môžu uplatňovať v rámci svojej pôsobnosti v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Opačné vnímanie postavenia štátu, resp. štátnych orgánov, pri ochrane základných práv by v konečnom dôsledku mohlo smerovať k popretiu podstaty právneho štátu.

Otázkou spôsobilosti orgánov verejnej moci mať v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy postavenie sťažovateľa sa ústavný súd vo svojej doterajšej

rozhodovacej činnosti už viackrát zaoberal, pričom v rámci judikatúry ústavného súdu sa ustálil právny názor, že v zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04, III. ÚS 115/06, IV. ÚS 257/2012, II. ÚS 699/2015).

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúvajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúvajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) zriaďuje sa Slovenská poľovnícka komora.

Podľa § 41 ods. 4 zákona o poľovníctve komora sa člení na obvodné komory, ktoré pôsobia spravidla v územnom obvode okresného úradu a ktoré združujú poľovnícke organizácie, základné organizačné jednotky komory a držiteľov platných poľovných lístkov s miestom trvalého bydliska v tomto územnom obvode, ktorí nie sú členmi základných organizačných jednotiek. Základnou organizačnou jednotkou komory sú právnické osoby a fyzické osoby, ktoré v súlade s týmto zákonom vykonávajú právo poľovníctva v poľovných revíroch, ako aj právnické osoby, ktoré majú v predmete činnosti výkon práva poľovníctva, chovu zveri, starostlivosti o zver a jej životné prostredie.

Podľa § 42 ods. 1 písm. d) zákona o poľovníctve komora plní úlohy na úseku poľovníctva, ktoré jej vyplývajú zo zákona a zo stanov komory; dbá pritom na to, aby boli zachované historické hodnoty a tradície poľovníctva, najmä vydáva poľovné lístky, predlžuje platnosť poľovných lístkov a odníma ich.

Podľa § 51 ods. 1 zákon o poľovníctve poľovný lístok je verejná listina osvedčujúca oprávnenie jeho držiteľa loviť zver, ak spĺňa ďalšie podmienky na lov zveri ustanovené týmto zákonom. Poľovný lístok vydáva, predlžuje jeho platnosť a odníma obvodná komora, v ktorej pôsobnosti má žiadateľ trvalý pobyt.

Podľa § 51 ods. 7 písm. a) zákona o poľovníctve vydanie poľovného lístka obvodná komora odoprie, a ak už bol vydaný, tak sa odníme, osobe, ktorá nespĺňa podmienky podľa odseku 4 alebo odseku 5.

Podľa § 79 ods. 1 zákona o poľovníctve na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Z uvedených ustanovení zákona o poľovníctva vyplýva, že Slovenská poľovnícka komora (ďalej len „Komora“) je právnická osoba, ktorá sa ďalej člení na obvodné komory, ktoré pôsobia spravidla v územnom obvode okresného úradu (porovnaj § 41 ods. 4). Komora plní úlohy na úseku poľovníctva vyplývajúce jej zo zákona o poľovníctve

a zo stanov. Do pôsobnosti Komory patrí aj vydávanie poľovných lístkov, predlžovanie ich platnosti a ich odnímanie [porovnaj napr. § 42 ods. 1 písm. d), § 51 ods. 1, § 51 ods. 7].

V zmysle stanov Komory z 23. januára 2010 (vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu zo 14. mája 2014, pozn.) je obvodná poľovnícka komora organizačnou zložkou Komory (§ 17 ods. 1 stanov). Podľa § 17 ods. 6 stanov obvodná poľovnícka komora má vlastnú právnu subjektivitu, koná vo svojom mene a môže nadobúdať majetok. Podľa § 19 ods. 1 stanov predstavenstvo je výkonným orgánom obvodnej poľovníckej komory, ktoré medzi konferenciami podľa písm. l) rozhoduje o ďalších záležitostiach obvodnej poľovníckej komory, ktoré si vyhradí.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku zo 14. mája 2014 vyplýva, že [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] rozhodnutím č. 30, 31/2013 zo 7. novembra 2013 nevyhovela žiadosti žalobcu o vydanie poľovného lístka na päť rokov. Žalobca proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie, o ktorom rozhodol sťažovateľ rozhodnutím č. P03/2014 zo 17. januára 2014 tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie zo 7. novembra 2013 potvrdil. Žalobca podal krajskému súdu žalobu podľa § 247 ods. 1 OSP, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu sťažovateľa.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti je ústavný súd toho názoru, že pri plnení úloh na úseku poľovníctva je sťažovateľ orgánom verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP), ktorého rozhodnutie a postup podlieha súdnemu prieskumu v zmysle § 244 ods. 2 OSP. Sťažovateľ v napadnutom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 21 S 13/2014 takto vystupoval ako účastník konania, avšak v postavení orgánu verejnej správy s tým, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti jeho rozhodnutia v systéme správneho súdnictva.

Ústavný súd už v minulosti uviedol, že v takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. OSP, je pojmovovo vylúčené, aby orgán verejnej správy mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na podporu tohto záveru ústavný súd uviedol, že orgán verejnej správy nie je v žiadnom

prípade oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde orgán verejnej správy mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve.

V rámci konania, v ktorom sa preskúmavala zákonnosť rozhodnutia sťažovateľa (Predstavenstva [REDACTED], ktoré malo v predmetnom konaní postavenie druhostupňového správneho orgánu a rozhodovalo o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti na vydanie poľovného lístka na päť rokov), sa on sám nedomáhal ochrany „svojho“ práva, ale práve naopak, výsledok jeho rozhodovacej činnosti bol predmetom skúmania krajského súdu. Pritom išlo o rozhodnutie, ktoré sťažovateľ prijal v konaní, v ktorom plnil svoje úlohy na úseku poľovníctva podľa zákona o poľovníctve a podľa stanov Komory. Už uvedené sa preto vzťahuje na obvodnú poľovnícku komoru, a o to viac aj na predstavenstvo obvodnej poľovníckej komory.

Vzhľadom na to, že krajský súd reálne preskúmaval rozhodnutie, ktoré prijal sťažovateľ, je pre ústavný súd bez právneho významu skúmať, či sťažovateľ bol funkčne príslušný rozhodnúť o odvolaní žalobcu a či má právnu subjektivitu, a tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní nemohol disponovať právami, ktorých porušenie namieta v konaní pred ústavným súdom, t. j. ani nemohol byť osobou, ktorá je oprávnená podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou (obdobne napr. III. ÚS 329/07, I. ÚS 136/09, I. ÚS 240/09, IV. ÚS 392/2011, IV. ÚS 257/2012, II. ÚS 699/2015).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2016